

LEABHARLANN
Chester
Beatty
LIBRARY

Scéim Teanga 2017 - 2020

Arna ullmú faoi Alt 15

d'Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003

<i>Clár Ábhair</i>	<i>Leathanach</i>
<i>1. Réamhrá agus Cúlra</i>	<i>03</i>
<i>2. Treoirlínte agus Ullmhú na Scéime</i>	<i>03</i>
<i>3. Dáta Tosaigh na Scéime</i>	<i>03</i>
<i>4. Forbhreathnú ar Leabharlann Chester Beatty</i>	<i>04</i>
<i>5.Áiteanna Feidhme sa Leabharlann</i>	<i>05</i>
<i>6. Comhthéacs Scéim na Gaeilge 2017 - 2020</i>	<i>06</i>
<i>7. Measúnú maidir le Seirbhísí trí Ghaeilge</i>	<i>07</i>
<i>8. Dúthracht i leith seirbhísí trí Ghaeilge 2017 – 2020</i>	<i>07</i>
<i>8. Monatóireacht agus Athbhreithniú</i>	<i>07</i>
<i>9. Poiblíocht a thabhairt do Scéim Chomhaontaithe</i>	<i>08</i>

1. Réamhrá agus Cúlra

Ullmhaíodh an Scéim seo, an tríú scéim de chuid Leabharlann Chester Beatty, de réir alt 15 d'Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003. In Alt 15 foráiltear d'athbhreithniú tréimhsiúil ar an scéim agus d'ullmhú dréachtscéime nua.

- Foráiltear san Acht d'ullmhú scéim reachtaíochta ag comhlachtaí poiblí ina sonrúfar go mion na seirbhísí a chuireann siad ar fáil:
 - trí mheán na Gaeilge;
 - trí mheán an Bhéarla, agus
 - trí mheán na Gaeilge agus an Bhéarla

agus na bearta a dhéanfar chun a chinntiú go soláthrófar laistigh de thráthchlár aontaithe aon seirbhís nach bhfuil á cur ar fáil trí mheán na Gaeilge ag LCB.

2. Treoirínte agus Ullmhú na Scéime

Foráiltear in Alt 12 an Achta do threoirínte arna n-ullmhú ag an Aire Ealaíon, Oidhreachta, Gnóthaí Réigiúnacha, Tuaithe agus Gaeltachta a eisiúint chuig comhlachtaí poiblí mar chabhair maidir leis na dréachtscéimeanna a ullmhú. Rinneadh an scéim seo a dhréachtadh agus an aird chuí ar na treoirínte sin.

Admhaíonn LCB go bhfuil de cheart ag daoine den phobal roghnú gnó a dhéanamh sa teanga is fearr leo féin agus go ndéanfar freastal dó sin sa ghnó a dhéanann siad linne, más i mBéarla nó i nGaeilge é. Ós í an Ghaeilge an teanga náisiúnta agus príomhtheanga oifigiúil an stáit, tá LCB dúthrachtach maidir le seirbhísí trí Ghaeilge do dhaoine den phobal a choinneáil ar bun agus a fheabhsú.

Chun críche na Scéime seo glactar leis gur cuireadh i bhfeidhm gach gealltanas i ngach aon scéim a chuaigh roimpi. I gcás nár cuireadh i bhfeidhm ina n-iomláine go dtí seo gealltanais i scéimeanna a aontaíodh ní ba thúisce pléadh an t-ábhar sin le hOifig an Choimisinéara Teanga.

Is mian linn aitheantas a thabhairt do gach duine lena mbaineann a chaith am leis an bpróiseas seo agus a chuir stró orthu féin lena linn agus is mór againn sin.

3. Dáta Tosaigh na Scéime

Tá an scéim seo dearbhaithe ag an Aire Ealaíon, Oidhreachta, Gnóthaí Réigiúnacha, Tuaithe agus Gaeltachta Cuirfear tús leis an scéim an 26 Meitheamh 2017 agus fanfaidh sí i bhfeidhm ar feadh tréimhse 3 bliana ón dáta sin nó go dtí go ndearbhaíonn an tAire scéim nua faoi réir alt 15 an Achta, cibé acu is déanaí.

4. Forbhreathnú ar Leabharlann Chester Beatty

Is é Leabharlann Chester Beatty agus an t-iarsmalann an foras is iomráití in Éirinn ina gcuirtear chun cinn meas agus tuiscint ar chultúir an domhain agus an caidreamh leis na daoine a bhfuil ábhar a bhaineann lena gcultúr i measc ár gcuid Bhailiúcháin. Tá seoda breátha sa Leabharlann de chuid mhórchultúir agus mhór-reiligiúin an domhain, iad á bhfágáil le huacht ag Éireannaigh nó á gcur faoi chúram an Stáit ag Sir Alfred Chester Beatty (1875–1968), innealtóir mianadóireachta as Meiriceá a bhí ina fhear bailiúcháin agus daonchairdis.

Ó d'athraigh an leabharlann go Caisleán Bhaile Átha Cliath sa bhliain 2000, tá Leabharlann Chester Beatty ag dul i dtreis. Sa seanionad ar Bhóthar Shrewsbury i mbruachbhailte Bhaile Átha Cliath, bhí d'acmhainn ag an Leabharlann cóir a chur ar scoláirí agus bhí áiseanna áirithe ar fáil chun gnéithe den Bhailiúcháin a chur ar taispeánt ar mhaithe le taitneamh an phobail. Bhíodh cúpla míle cuairteoir ar an meán ag trácht ar an Leabharlann. I gcodarsnacht leis sin sa tréimhse seacht mbliana ó bogadh an Leabharlann go dtí Caisleán Bhaile Átha Cliath, bhí méadú ar líon na gcuairteoirí go dtí níos mó ná 250,000 agus méadú arís in 2016 go dtí os cionn 370,000.

Bhí feabhsú chomh mór ar áiseanna do na Bailiúcháin agus don phobal gur bhuaigh Leabharlann Chester Beatty an Gradam d'Iarsmalann Eorpach na Bliana sa bhliain 2002.

A bhuíochas na dtaispeántas buan agus sealadach, an chláir fhoghlama idirchultúir agus an réimse leathain de bhearta poiblí do dhaoine de gach aoisghrúpa agus cultúr, is spás bríomhar, tarraingteach, soicheallach an Leabharlann maidir le meas agus tuiscint ar chultúir an domhain.

Tá os cionn 6,000 lámhscríbhinn le fáil ar pháipéar, ar phárpháipéar agus i meáin eile i mbailiúcháin Chester Beatty, mar aon le tuairim is 4,000 leabhar mín nó luathfhoilsithe, agus na céadta míreanna eile a bhaineann le healaíona maisiúla. Ar na seoda is tábhachtaí de chuid na Leabharlainne tá na paipírí bíobalta agus Mainicéacha, na mórbhailiúcháin de lámhscríbhinní Ioslamacha (lena n-áirítear os cionn 300 cóip iomlán nó neamhiomlán den Chóráin Naofa), agus lear mór saothar fealsúnachta, liotúirge agus creidimh spioradálta ón tSín, ón tSeapáin, agus ó Oirdheisceart na hÁise agus ón India Neamhioslamach. Tá lámhscríbhinní dathmhaisithe ón Éigipt, ón Leiveaint, ón mBiosáint, ó iarthar na hEorpa, ón Aetóip, ón Rúis agus ón tSeirbia, agus cartlann shuimiúil de cháipéisí a bhaineann le Misín Chríostaí in Oirthear na hÁise sa seachtú haois déag agus go luath san ochtú haois déag i measc na mbailiúcháin Críostaí. I measc na mbailiúcháin Ioslamach tá os cionn 2,700 lámhscríbhinn a phléann le scoláireacht, le dlí na nIoslamach, le hurnaí agus tráchtáireacht ar bheatha an Fháidh, le cúrsaí míochaine, le cúrsaí matamaitice, le cúrsaí eolaíochta agus leabhair oilithreachta. Ina dteannta sin, atá dathmhaisithe le hornáid teibí, tá codaisí le léaráidí sármhíne ón bPeirs, ón Tuirc agus ó Chúirt Mhogálach na hIndia sa Leabharlann. Is léir go bhfuil bailiúcháin thábhachtacha i seilbh na Leabharlainne a thugann léiriú ar stair agus ar Smaointeoireacht na Críostaíochta, ar stair Ioslaim agus ar léann agus spioradáltacht na nIoslamach, agus ar thraidisiúin Oirthear na hÁise lena n-áirítear Daochas, Confúiceachas, Búdachas

Zen, Búdachas, Jaineachas, Saíceachas agus réimse maith eile nach iad. Tá an bailiúchán saibhir freisin ó thaobh saothair ealaíne de nach tréithe reiligiúnda go sainsiúil atá ag roinnt leo ach atá ina n-acmhainní ríthabhachtacha i dtaca le stair na scríbhneoireachta agus an leabhair ar fud an Domhain Ársa.

5. Áiteanna Feidhme sa Leabharlann

Feidhmíonn an Leabharlann go príomha mar iarsmalann ealaíne a bhfuil dhá urlár de dhánlanna taispeántais. Tagann cuairteoirí isteach sa Leabharlann tríd an ngairdín i gCaisleán Bhaile Átha Cliath. Is spás galánta nua-aimseartha faoi dhíon gloine é an halla isteach a cheanglaíonn an seanfhoirgneamh ón 8ú haois déag leis na, dánlanna taispeántais saintógtha nua. Ar urlár na talún, is féidir le cuairteoirí taitneamh a bhaint as léiriú closamhairc ar bheatha Sior Alfred Chester Beatty agus a shárbhailiúchán ealaíne. Tá léachtlan, bialann agus siopa ar an urlár sin chomh maith.

Ta na dánlanna taispeántais suite ar an gcéad urlár agus ar an dara hurlár. Sa taispeántas Ealaíona an Leabhair tá, leabhair ón domhain ársa ina measc lámhscríbhinní a bhfuil cáil orthu ar fud an domhain, Dánta Grá Chester Beatty a bhfuil (c.1160 RC), Leabhair Éigipteacha na Marbh agus lámhscríbhinní meánaoiseacha sármhaisithe de chuid na meánaoise san Eoraip agus leabhair phriontáilte mhíne de chuid na hEorpa freisin, gan trácht ar phriontaí leis na Seanmháistrí. Déantar saibhreas thraidisiún na lámhscríbhinní Ioslamacha a iniúchadh sa taispeánta, mar a bhfuil léaráidí agus maisiúchán daite, callagrafaíocht, agus míonobair cheangail ó cheann ceann an Mheánoirthir agus na hIndia ar taispeánt. I measc na saothar breá ó Oirthear na hÁise tá ceann de na bailiúcháin leabhar is áille ar domhan maidir le séad na Síneach, scrollaí pictiúir de chuid na Seapáine ar a léirítear fabhalscéalta agus finscéalta, agus priontaí bloc adhmaid fíorghalánta. Déanann cláir chlosamhairc a bhíonn ar siúl in éindí leis an taispeántas comhlánú air agus cuidíonn leis an gcuariteoir níos mó a fhoghlaim faoi ealaín na leabhar ar fud an domhain.

Tá dánlann na dTraidisiún Naofa dírithe ar mhór-reiligiúin an domhain, ina measc an Giúdachas, an Chríostaíocht, Ioslámachas, Búdachas agus Hiondúchas. Scrúdaítear sna cláir chlosamhairc oilithreach na Moslamach go Meice, beatha Chríost agus beatha Bhúda, chomh maith le deasghnátha mhórimeachtaí an tsaoil – breith, pósadh agus bás - i gcórais chreidimh dhifriúla. Ar na míreanna taispeána dearscnaitheacha sna dánlanna sin áirítear cóipeanna móra dathmhaisithe den Chórán a hfuil dátaí ón naoú haois go dtí an naoú haois déag AD curtha leo; paipírí ársa, lena n-áirítear na dánta grá iomráiteacha ón Éigipte ó thart ar 1,100 RC; agus roinnt de na téacsanna is luaithe de na Soiscéil agus den Nua-Thiomna, ag dul siar go dtí c. 200 AD. Is foinse bhuntábhachtach maidir leis an luath-Chríostaíocht an bailiúchán de théacsanna an Tiomna Nua i Leabharlann Chester Beatty agus tá sárléiriú ar shaíocht na nIoslamach ó thaobh callagrafaíochta agus mionsaothar ornáidíochta le sonrú ar lámhscríbhinní an Chóráin Ar taispeánt freisin tá scrollaí míne agus saothair ealaíne reiligiúnacha eile ón tSín, ón tSeapáin, ón Tibéid agus ó Dheisceart agus Oirdheisceart na hÁise.

Tá seomra léitheoireachta sa Leabharlann freisin. ina bfuil bailiúchán mór de leabhair thagartha a ambítear ag cur leis i gcónaí. Is féidir leis an gcuariteoir (nach mór dó cur isteach ar thicéad léitheora ar an gcéad dul síos) dul i mbun oibre sa seomra álainn seo

ar an gcéad urlár i bhFoirgneamh an Chloighí, ina bhfuil chomh maith an tsíleáil mhínlaiceir de réir stíl na Síne a cruthaíodh i dtosach ar ordú Chester Beatty dá theach cónaithe i Londain. Mhonaraigh Hicks i mBaile Átha Cliath na leabhragáin mahagaine in 1950. .

6. Comhthéacs Scéim na Gaeilge 2017 - 2020

Tá LCB lándúthrachtach maidir le haidhm Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003 feabhas a chur le himeacht ama ar oiread agus ar chaighdeán na seirbhísí a chuirtear ar fáil don phobal trí Ghaeilge

Tugadh roinnt gealltanais maidir le feabhas a chur ar leibhéal na seirbhísí trí Ghaeilge sa chéad agus sa dara scéim a d'ullmhaigh LCB agus leagtar amach iad sin in alt 6 thíos. Bhain na gealltanais sin le comharthaí i nGaeilge, foilseacháin, turais, an láithreán gréasáin, teachtaireachtaí ríomhphoist, fógraí poiblí agus oiliúint ar dhaoine den fhoireann ionas go ndéanfaí freastal ar na cuairteoirí ar mian leo a ngnó a dhéanamh trí Ghaeilge.

Is é cuspóir atá leis an tríú scéim leanacht de na seirbhísí sin a chur ar fáil trí Ghaeilge go deireadh ré na scéime.

7. Measúnú maidir le Seirbhísí trí Ghaeilge

Foilseacháin:

- D'fhoilsigh an Leabharlann an Treoir maidir leis na Bailiúcháin i nGaeilge mar r-leabhar.
- Déantar gach Tuarascáil Bhliantúil a fhoilsiú go comhuaineach ar an idirlíon i bhfoirm dhátheangach.
- Foilsíodh 'Ráiteas Straitéise 2016-2020' na Leabharlainne ar an idirlíon i bhfoirm dhátheangach.

Comhartha:

- Suiteáladh comhartha Faisnéise nua in 2016 ag an mbealach isteach chuig Caisleán Bhaile Átha Cliath i Sráid an Pháláis i gcomhréir le Rialacháin faoi Alt 9 (1) an Achta. Maidir leis an gcomharthaíocht inmheánach arna phleanáil le haghaidh na bliana 2017 déanfar mar a éilítear sna Rialachán.
- Cuireadh comharthaí dhátheangacha nó comharthaí fíoracha in áit na comharthaí inmheánacha i mBéarla amháin agus suiteáladh comhartha ag an deasc tosaigh chun a rá go raibh seirbhísí ar fáil trí Ghaeilge.

Turais faoi Threoir:

- Bhí turas faoi threoir trí Ghaeilge sceidealtá le bheith ar siúl uair sa mhí. In ainneoin an turas a chur chun cinn áfach, ba bheag éileamh a bhí air agus dá bhrí sin tá laghdú anois déanta ar an tairiscint sa chaoi go gcuirtear turais i nGaeilge ar fáil ar iarratas, faoi réir ag treoraí a bhfuil Gaeilge aige/aici (is oibrithe deonacha na treoraithe uile) a bheith ar fáil.

Fógraí ó bhéal:

- Tá an fógra taifeadta san ardaitheoir nua (cuireadh isteach é sa bhliain 2014) i gcomhréir le Rialacháin faoi Alt 9 (1) an Achta.

Láithreán Gréasáin:

- Maidir leis an láithreán gréasáin nua arna phleanáil le haghaidh na bliana 2017/2018 déanfar mar a éilítear sna Rialachán Tá an fhoirm áirithe le haghaidh ceardlanna/imeachtaí srl agus an fhoirm maidir le 'Déan Teagmháil Linn', ar fáil i leaganacha dhátheangacha.

Córais Ríomhaireachta:

- Tá gach córas ríomhaireachta sa Leabharlann oiriúnach d'úsáid na Gaeilge agus beidh aon chóras nua a chuirtear isteach oiriúnach chomh maith. Tá bunachar sonraí na Leabharlainne maidir leis an mBainistíocht ar na Bailiúcháin oiriúnach don Ghaeilge.

Oiliúint agus Earcaíocht:

- Tá an Leabharlann ag leanacht de chur le scileanna lucht Freastail agus Fáiltithe agus bhaill eile den fhoireann trí réimse cúrsaí Gaeilge a chur ar fáil. Luaitear gur 'buntáiste' eolas ar an nGaeilge nuair a bhíonn Freastalaithe agus/nó baill eile foirne á n-earcú.

Bileoga:

- Tá an phríomhbhileog eolais faoin Leabharlann ar fáil do dhaoine den phobal i nGaeilge agus is féidir í a íoschóipeáil freisin ó láithreán gréasáin na Leabharlainne.

Painéil Eolais:

- Tá na painéil réamhléiritheacha uile sna Gailearaithe Taispeántais Buana i bhfoirm dhátheangach. Is i bhfoirm dhátheangach a bheidh gach painéal nua a chuirfear ar fáil le haghaidh ghailearaithe na dtaispeántas buan.

Cuirí:

- Is i bhfoirm dhátheangach a bhíonn gach cuireadh chuig ócáid oscailte taispeántais.

Ríomhphost:

- Is i bhfoirm dhátheangach a bhíonn an ráiteas séanta caighdeánach sna teachtaireachtaí ríomhphoist uile.

Araile:

- Bhí Raidió na Life in éineacht le treoraí turais Gaeilge dár gcuid tráth a raibh turas ar siúl in 2016 agus taifeadadh sin d'fhonn é a chraoladh. Glacfaidh an Leabharlann le haon iarratais ar an tseirbhís sin amach anseo.

8. Dúthracht i leith seirbhísí trí Ghaeilge 2017 – 2020

Cuireann LCB na seirbhísí dhátheangacha sin ar fáil don phobal ar bhonn leanúnach. Rinne Leabharlann Chester Beatty maith de na gealltanais sin i gcomhthéacs an lánchoisc ar earcaíocht san earnáil phoiblí agus acmhainní a bhí laghdaithe go mór agus tá dúthracht ag LCB i gcónaí do sheirbhísí feabhsaithe trí Ghaeilge a chur chun cinn nuair is féidir. Le linn ré na scéime nua seo, 2017-2020, leanfaidh Leabharlann Chester Beatty léi ag tairiscint na seirbhísí a chuirtear ar fáil faoi láthair, trí Ghaeilge.

9. Monatóireacht agus Athbhreithniú

Coinneoidh an Stiúrthóir agus Ceann Oibriúcháin agus Riaracháin na Leabharlainne feidhmiú éifeachtach na scéime faoi bhreithniú.

Is í an Ceann Oibriúcháin agus Riaracháin go príomha a dhéanfaidh an fheidhm mhonatóireachta ó lá go lá chomh maith le tuairisc ar chur i bhfeidhm na scéime a chur chuig an Stiúrthóir agus chuig Bord na nIontaobhaithe.

10. Poiblíocht a thabhairt do Scéim Chomhaontaithe

Déanfar ábhar na scéime seo mar aon le tiomantais agus forálacha na scéime a chur in iúl don mhórphobal ar na modhanna seo a leanas:-

- Eolas a chraobhscaoileadh ar ghníomhaireachtaí agus comhlachtaí poiblí oiriúnacha;
- An Láithreán Gréasáin:

De bhreis air sin tapóimid gach deis le linn idirghníomhaíochta laethúla le custaiméirí chun na seirbhísí a chuirtear ar fáil trí Ghaeilge a chur chun cinn agus a phoiblíú ar na modhanna a leanas:

- a chur in iúl do chustaiméirí go díreach ar bhonn réamhghníomhach go bhfuil ann don rogha gnó a dhéanamh linn trí Ghaeilge, mar shampla, trí fhógraí a thaispeáint sna hionaid fáiltithe ag cur síos ar na seirbhísí trí Ghaeilge atá ar fáil;
- na seirbhísí sin a shonrú go suntasach ar láithreán gréasáin LCB;
- a thabhairt le fios i dtreoirínte áirithe, i mbileoga agus ar fhoirmeacha iarratais go bhfuil na doiciméid sin ar fáil i nGaeilge freisin, murach gur doiciméid i bhfoirm dhátheangacha atá iontu féin;
- an suntas céanna a thabhairt d'ábhar Gaeilge agus Béarla.

Seolfar cóip den scéim aontaithe chuig Oifig an Choimisinéara Teanga.

Is é an leagan Béarla den scéim seo an leagan oifigiúil.